

1

William Wisting pani vilkuri auto katusele ja kihutas politseigaraažist välja. Sinised tuled löiksid läbi õhtupimeduse ja peegeldusid mereudust, mis oli ümbruskonna endasse mähkinud.

See polnud tegelikult tema ülesanne, kuid patrull, kes oleks pidanud juhtumiga tegelema, oli hõivatud teisel pool fjordi puhkenud suvilapõlenguga. Kui alarm käivitus, viibis Wisting jaoskonnas üksi ja oli vastumeelselt otsustanud ise reageerida.

Kohale jõudes sai ta aru, kui ettevalmistamata ta on.

Apteegi välisukse klaaspaneel oli purunenud ja klaasikillud vedelesid põrandal. Trepil lamas palja ülakehaga mees, jalas mustad püksid ja ümber puusade seotud valge särk. Pealtnäha purjus mees, kes oli komistanud ja kukkudes klaasi purustanud. Aga midagi ei klappinud. See mees oli sinna asetatud. Ta lebas täpselt sellises asendis, mida Wisting oli aastaid tagasi esmaabikursusel õppinud selle kohta, kuidas vigastatu stabiilsesse asendisse panna. Just see korrapärasus – hoolikalt põse alla asetatud käsi – pani Wistingu reageerima veel enne, kui ta märkas sidemena kasutatud särgist läbi imbunud verd.

Wisting neelatas ja haaras politseiraadio.

„Mul on vaja kiirabi,“ ütles ta kindla häälega.

„Kiirabi?“ kostis operatiivkeskusest pragisev hääl.

„Kiirabi Staverni apteegi juurde,“ kinnitas Wisting ja viskas mikrofoni kõrvalistmele.

Mees lebas liikumatult, silmad suletud, suu poolavatud. Tema huuled olid kuivad ja lõhenenud. Suunurka oli kuivanud õhuke triip sülje ja verd.

Ta võis olla Wistingu eakaaslane, kuskil neljakümnendate keskpaigas, kuid paistis olevat palju paremas vormis ja lihastes. Lausa atleetlik. Nägu oli maskuliinne, jooned hästi välja joonis-
tunud ja habe päeva jagu ajamata.

Wisting patsutas meest paar korda kergelt põsele. Tolle ninast venis paksu kleepuvat vedelikku, kuid muud reaktsiooni polnud.

Meeleheitlikult püüdis Wisting kahe sõrmega mehe kaela-
lohust pulssi leida, kuid ei tundnud muud kui sooja niisket nahka.

Pagar Nalumi poe ees teisel pool tänavat seisid kaks eakat naist, kummalgi koer rihma otsas. Üks astus nüüd ettevaatlikult paar sammu lähemale.

„Mõtlesime, kas peaks kiirabi kutsuma,“ ütles ta. „Aga meil pole telefoni kaasas.“

Wisting ei osanud sellele midagi vastata ja vaatas uuesti mehe poole. Pilk peatus väiksel tätoveeringul mehe käsivarrel. Kahvatule nahale oli suure täpsusega graveeritud kitsas silm. Tillukesed detailid muutsid pildi nii elutruuks, et Wisting pööras instinktiivselt pilgu kõrvale.

Ta otsis elumärke edasi ja viis sõrmed mehe kaela teisele küljele. Hetkeks tundus, et ta tabas nõrga pulsi, kuid polnud kindel, kas see tuli tema enda sõrmedest või mehe unearterist. Ta kummardus ja pani kõrva mehe suu juurde. Sügavalt rinna-
õhnest kostis kurisevat heli õhu ja vedeliku segust.

Wisting ei teadnud, kas see on hea märk, aga vähemalt oli mees veel elus.

Haavale seotud valge särk oli juba verest läbi imbunud. Wisting võttis oma pükstelt rihma ja tõmbas selle ümber improviseeritud sideme, et haavale veelgi suuremat survet avaldada. Seejärel astus paar sammu tagasi ja jäi vaikides vigastatut vaatama. Muud polnud teha kui kiirabi oodata.

„Ta lihtsalt lamas seal,“ lausus äkitselt üks naistest tema selja taga.

„Kas te nägite siin veel kedagi?“ küsis Wisting.

Naised vaatasid teineteisele otsa.

„Üks auto sõitis mööda,“ vastas üks neist ebalevalt.

„Milline auto?“

Naine kõhkles hetke. „See oli väike ja hall, ma arvan. Sõitis nii kiiresti ... Isegi valel pool teed.“

Wisting püüdis varjata pettumust tunnistajate ebamääraste ütluste üle. Miski apteegis äratas tema tähelepanu. Purustatud aknaklaasi kildude hulgas vedeles midagi karvast ja haralist. Läks hetk aega, enne kui ta taipas, et see oli troll. Üks neist koledatest kivist trollidest, millel olid värvitud silmad ja sassis juuksed ja mida sageli müüakse hotellivastuvõttudes ja lennujaamades.

Vanast harjumusest võttis Wisting taskust telefoni ja hakkas valima Finn Haberi numbrit, kuid peatus hetkeks. Too kogunud kriminalist oli pensionile jäänud, kuid neil oli Finni kohal igati võimekas asendaja Espen Mortensen, kes oli viimased kuud olnud koolitusel.

Mortensen vastas kohe.

„Kas sa saad tööle tulla?“

„Millal ja kuhu?“

„Staverni apteeki.“

„Mis juhtus?“

Wisting heitis pilgu üle õla, justkui võiks sealt leida toiminule seletuse. Silma hakkas vaid pimedas üle tee lippav must kass.

„Ma ei tea,“ vastas ta neelatades. „Tõesti ei tea.“

Jäine tuulelil kandis udu mööda kitsast tänavat allapoole ja täitis Wistingu seletamatu õudusega. Peas hakkas kuju võtma halvim võimalik stsenaarium.

Halvimal juhul see mees sureb.

Wisting neelatas uuesti.

Halvimal juhul on keegi toonud ta siia trepile surema.

Projektor laotas seinale pildi apteegi trepilt leitud mehest. Mees lamas haiglavoodis, silmad suletud. Põsele teibitud plastvoolik läks ninna. Teine oli suunatud suhu, et varustada meest õhu ja hapnikuga. Tema nägu meenutas pigem jääka külma maski.

Koosolekuruumis oli kolm inimest. Espen Mortensen ja Torunn Borg istusid Wistingu kõrval ning vaatasid pilti. Wisting oli kutsunud ka Nils Hammeri, kuid too polnud veel kohale jõudnud. Hammer oli küll ametlikult narkokuritegude uurija, kuid enamasti tegi nii jaoskonnas kui ka välitöödel, mida ise tahtis. Ta oli vastuoluline kuju, kelle üle sageli arutleti, kuid ta oli ka üks nende osavamaid uurijaid. Just seetõttu kutsus Wisting ta alati kaasa, kui ilmnes midagi ebatavalist.

„Ta viidi eile hilisõhtul Ullevåli ja teda opereeriti öösel,“ alustas Mortensen, viibates pildi poole ekraanil. „Selle foto tegid arstid,“ jätkas ta, hingas sügavalt sisse ja lisas siis: „Meest on tulistatud.“

Wisting oli kuulihaavadest kuulnud juba tunni eest ja kutsunud hommikupoolikuks kokku koosoleku. Ta märkas, et niipea kui Torunn Borg kuulis, et tegu on tulistamisohvriga, muutus naine palju tähelepanelikumaks.

„Seisund on endiselt tõsine,“ teatas Mortensen. „Tal on suured sisemised vigastused.“

Järsku paiskus väikese koosolekuruumi uks lahti ja sisse astus Nils Hammer.

„Kurat küll, kujutate ette, käigukast andis otsad,“ pomises ta toolile vajudes. „Pidin kogu tee Torstrandist jalgsi tulema,“ jätkas ta ja pühkis käeseljaga otsaesiselt higi.

Wisting muigas. Hammeri vana Ford oli juba lugematuid kordi kokku jooksnud ja hoolduskulud pidid ammu ületama selle, mida üks politseiniku palk suudaks katta.

„Jätka!“ ütles Nils Hammer ja viipas Espen Mortensenile.

Mortensen noogutas ja võttis asja kokku: „Seega, tal on laskehaav kõhus ja ta on koomas.“

„Kes ta on?“ katkestas Hammer.

„Me ei tea,“ vastas Mortensen. „Tal polnud dokumente kaasas ja meil pole ühtegi kadunud ega tagaotsitavat isikut, kes sobiks.“

Mortensen klõpsas arvutis ja ekraanile ilmus lähivõte tătoveeringust mehe käsivarrel. Suurendatud kujutisel paistis see tõeliselt muljet avaldava kunstiteosena – tumedas pupillis peegeldusid tillukesed leegid.

„Palusin ka tătoveeringust fotot teha,“ jätkas Mortensen. „See on väga eriline.“

„Siin on natuke stiililine vastuolu,“ märkis Torunn Borg. „Ma kujutan ette, et mehed, kellel on sellised tătoveeringud, tavaliselt ülikonda ei kannu. Võib-olla oli ta riietunud mingiks eriliseks sündmuseks.“

„Minule tundub ta pigem just tüüpilise ülikonna ja lipsu mehena,“ vaidles Mortensen vastu. „Ta on korraliku välimusega, heas füüsilises vormis. Mitte selline mees, kellel ma eeldaksin tătoveeringut olevat.“

„See kõik on niikuinii vaid oletus,“ katkestas Wisting neid. „Küll aga saame fotoga minna linna tătoveerimissalongidesse ja uurida, kas keegi tunneb selle ära.“

Torunn Borg naeratas ja noogutas, andes mõista, et võtab selle ülesande enda peale.

„Millal ta võiks ärgata?“ küsis Hammer.

„Me ei tea,“ vastas Mortensen. „Me ei tea isegi, kas ta üldse ärkab.“

„Seega võib see lõpuks mõrvajuhtumiks kujuneda,“ järeldas Hammer.

Wisting noogutas. Ta tajus, et nad seisavad uue tõsise juhtumi lävel, kuid püüdis varjata seda kerget, vastumeelset elevust, mida ta alati tundis, kui teadis, et saab end taas uurija, politseiniku ja inimesena proovile panna.

„Mida sa sündmuskohalt said?“ küsis ta ja kõhatas.

Espen Mortensen keeras end arvuti poole ja klõpsas ekraanile pildi apteegitrepi astmetest, mida valgustas veidi liiga ere välk.

„Sisuliselt puudub meil sündmuskoht,“ sõnas Mortensen. „Meest pidi olema tulistatud ja tema haav kinni seotud kuskil mujal, enne kui ta apteegi ette toodi.“

Wisting noogutas ja silmitses väikest verelaiku kivitrepil.

„Kas me teame, millest teda tulistati?“ küsis Nils Hammer. Ta kallutas tooli tahapoole, tõmbas kõhu sisse ja otsis püksitas-kust huuletubakakarpi.

Mortensen raputas pead. „Kuul on läbi keha lennanud. Arstid ei saa kaliibrit kindlaks teha.“

„Mis meil siis üldse uurimiseks on?“ küsis Torunn Borg märkmikku avades.

Espen Mortensen klõpsas ekraanile uue pildi. Seinale ilmus kangatükk, mehe särgi jäänus. Haiglatöötajad olid selle maha löiganud nii, et alles jäi sõlm, mis oli olnud haava kohal tihedalt kinni seotud. Kangas oli verest läbi imbunud ning rebenenud katki sealt, kust kuul oli läbi tunginud.

Wisting märkas ka, et puudu oli mitu nööpi, justkui oleks keegi mehel särgi seljast kiskunud, et haavu vaadata.

„Pakkisin särgiräbala kokku ja saadan selle kohtuekspertiisi,“ lausus Mortensen. „Kes iganes ta haavu sidus, pidi jätma piisavalt higijälgi ja naharakke, et saada DNA-profiil.“

Mortensen klõbistas klaviatuuril ja vahetas pilti.

„Enne pakkimist avasin ka sõlme,“ jätkas ta ja osutas leiule ekraanil.

„Tulemasin,“ märkis Torunn Borg.

„Leidsin selle sõlme seest.“

Wisting kummardus ettepoole, kallutades pead, et pilti lähemalt uurida.

„See, kes kannatanu haavu sidus, tegi žguti,“ selgitas Mortensen. „Tihedalt seotud side, mis surub haava vastu, et verekaotust piirata. Et tulemus parem oleks, kasutatakse sageli kompaktsset eset, mis pannakse sõlme sisse.“

„*Soft Service*,“ luges Wisting.

Espen Mortensen noogutas ja klõpsas ekraanile järgmise pildi, et näidata tulemasina teist külge. *Rester.no*.

„See on ühe kohaliku IT-firma reklaamese,“ selgitas ta. „Võtsin omanikuga ühendust. Ta lasi teha tuhat sellist tulemasinat, kuid on neist välja jaganud vaid umbes pooled.“

Nils Hammer naeratas. „Ossa! Nii et oleme kahtlusaluste arvu hetkega kitsendanud viiesajale.“

„Kellele ta neid jaganud on?“ küsis Torunn Borg.

„Tõenäoliselt on neid ringluses vähem kui 500,“ vastas Mortensen, ignoreerides Hammeri irooniat. „Tulemasinad pandi kioskitesse ja teistesse kohtadesse, kus tubakatooteid müüakse. Käisin juba Narvesenis. Neil oli leti all terve kast. 25 tulemasinast oli välja antud vaid neli. Nad eelistasid muidugi tulemasinaid müüa, aga neid andsid tasuta, kui keegi tahtis tikke osta.“

„See annab meile põhjust arvata, et teo toimepanijal on kohalik seos,“ ütles Torunn Borg pastakaga vastu märkmikku toksides.

„Välja arvatud see, et kannatanu haavu sidus ilmselt keegi teine,“ lisas Hammer. „Seda inimest tuleks vaadelda kui päästjat.“

„Kas kõige tõenäolisem selgitus pole juhuslik tulistamine?“ pakkus Torunn Borg. „Et ta kas tulistas end kogemata ise või tegi seda mõni ta sõber?“

Wisting mõistis, et see oli täiesti loogiline selgitus, ja püüdis varjata pettumust, kui mõtles, et juhtum võib osutuda nii lihtsaks.

„Miks nad siis kiirabi ei kutsunud?“ protesteeris Hammer.

„Võib-olla oli tegemist illegaalse relva või millegi sarnasega,“ pakkus Torunn Borg. „Selle asemel et juhtunust teatada, tõid nad ta linna, jätsid apteeği trepile ja aktiveerisid häire, et keegi talle appi tuleks.“

„Nad oleksid võinud ta Larvikisse viia ja haigla trepile jätta,“ vaidles Hammer vastu. „Väga halvad sõbrad, kui minult küsida.“

„Mida see kõik meile süüdlasest või võimalikust päästjast räägib?“ küsis Wisting. „Peale selle, et ta on halb sõber.“

„Et tal on meditsiinilised teadmised,“ pakkus Torunn Borg.

„Nõustun,“ sõnas Wisting ja noogutas. „See, kuidas ta trepile maha pandi ja kuidas haav kinni seoti, viitab inimesele, kes on käinud esmaabikoolitusel.“

„Kohalik seos,“ meenutas Hammer, osutades tulemasinale pildil.

Rohkem ideid ei tulnud. Espen Mortensen klõpsas seinale foto sassis juustega kivitrollist.

„Troll visati läbi akna,“ selgitas ta. „Sain sellelt kaks sõrmejälge.“

„Nii et troll on su parim jälg?“ Hammer muigas ja matsutas tubakatükki katva alahuulega.

„Jagame ülesanded ära,“ katkestas Wisting. „Kõige tähtsam on kindlaks teha haavatud mehe isik.“ Ta pöördus Torunn Borgi poole. „Hoiha haiglaga ühendust ja hoolitse selle eest, et meid teavitataks kohe, kui ta ärkab. Vajame ka tema sõrmejälgi, nii et võta mõni Oslo kriminalist appi.“

„Aga paneks pildi ajalehte?“ pakkus Hammer.

„Selleks on veel vara,“ vastas Wisting ja osutas pastakaga Hammerile. „Sina tegeled trolliga.“

„Trolliga?“

„Kus see on tehtud ja kus seda müüakse?“

Nils Hammer pööritas silmi, kuid kirjutas käsu siiski üles.

„Sina ja Torunn lähete ka Stavernisse ja uurite, mida räägitakse. Keegi peab seal midagi teadma.“

„Mida mina tegema pean?“ küsis Mortensen.

„Sina?“ ütles Wisting naeratades. „Sina lähed Kaupangholmenisse.“

„Kaupangholmenisse?“

„Suvilapõleng.“

„Kas me ei peaks rohkem keskenduma praegusele juhtumile?“ protesteeris Mortensen.

„Kriminaalmenetluse juhised, peatükk seitse,“ sõnas Wisting õlgu kehitades. „Tulekahjude ja õnnetuste korral on politsei kohustatud uurima ning sina oled meie ainus kriminalist.“

William Wisting tõusis püsti, andes märku, et koosolek on lõppenud.

„Aga tee kiiresti,“ lisan ta pilku noorele kriminalistile kinnitades. „Mul on tunne, et vajan sind peagi jälle millegi muu jaoks.“